

Windisch László: Lezárul a brókercégek átvilágítása

A tiltakozások már régen nem a Quaestor-ügyről és a károsultakról szólnak

Magyar idők

Budapest, 2016. június 6. –Példaértékű büntetésre számít a Quaestor-ügyben Windisch László, a Magyar Nemzeti Bank alelnöke, aki szerint a jogalkotó hamarosan, a károsultak számára megnyugtatóan rendezi ezt a kérdést. A kárrendezési alapból körülbelül 46 milliárd forintot fizetnek ki. A piacfelügyelet a későbbiekben egy esetleges kártalanítást ahhoz kötne, ha az ügyfél évente legalább néhányszor élne a számlalekérdezés jogával. Az MNB nagyjából végzett a befektetési szolgáltatók átvilágításával, már csak két cég vár határozatra, amelyet 1-2 héten belül kézhez kapnak. Jó hír, hogy az ügyfeleknek hamarosan saját Keler-számlát nyitnak.

Kiegészítette az ügyészség a Quaestor-ügy vádiratát. Ön mire számít?

Példaértékű ítéletre számítok, hiszen ilyen volumenű vagyon elleni bűncselekményért Magyarországon korábban tudtommal még senki nem állt bíróság előtt. A törvénykönyv a bűnszervezetben való elkövetés esetén duplázza a büntetési tételt, tehát Tarsoly Csabát akár 20 éves szabadságvesztésre is ítélik.

A károsultak kormányzati és jegybanki vezetők bábuival tüntetnek, miközben a brókerbűncselekmények elkövetőiről már alig beszélnek. Miért cserélődhettek fel a szerepek?

A tiltakozások már régen nem a Quaestor-ügyről és a károsultakról szólnak. Egyes ellenzéki pártok az utóbbi hónapokban már teljesen nyíltan szervezik a demonstrációkat, kifejezetten politikai cézzal. Sajnos néhány jó szándékú károsult akaratán kívül a játékszerük lett. A Magyar Nemzeti Bank (MNB) a PSZÁF-tól 2013 őszén vette át a pénzügyi felügyelet feladatait, és úgy tudta megújítani a vizsgálati módszereket, hogy a 15-20 évig feltáratlan bűncselekmény-sorozatokat az első adandó alkalommal felderítette és megállította a további károkozást.

Nem a Quaestor öncsődje indította a folyamatot?

Persze hogy nem. A szerverállományok aznap délelőtti felügyeleti célvizsgálat keretében történt tükrözés nélkül nem került volna sor a – később hamisnak bizonyult – csődbejelentésre sem.

A felügyelet miért nem tárta fel hamarabb a visszaélést?

Mert korábban nem mi felügyeltük a brókercégeket. A PSZÁF 2013 nyarán még vizsgálta a céget, és nem állapított meg visszaélést. Ezt követően a felügyeletet átvevő MNB-nek – az akkor hatályos törvények alapján – csak 2018 nyarán kellett volna a következő vizsgálatot tartania.

Ön szerint politikai ügy a Quaestor-ügy?

A Quaestor-ügy egy büntetőügy. Néhány csaló 15-20 éven keresztül átverte a befektetőket, a felügyeletet, a médiát, az MFB-t és úgy általában mindenkit, beleértve a politikusokat is. Az, hogy néhány ellenzéki párt ezt a helyzetet most politikai támadásra használja fel, érthető – bár ízléstelen – törekvés, ám eléggé visszás is. Adataink szerint a Quaestor, de a Buda-Cash is zavartalanul folytatta bűnös tevékenységét akkor, amikor ezek a pártok éppen kormányon voltak. Furcsa, hogy éppen e pártok kormányzása alatt lazították fel a felügyeleti szabályozást, ekkor – 2007-ben – bocsáthatott ki először a Quaestor Financial Hrudira Kft. 50 milliárd forint értékben kötvényeket, ekkor kapott nagyon komoly hitelt az állami MFB-től Tarsoly Csaba cége. A jelenlegi kormányzat értékelte a helyzetet és néhány hónapon belül szigorította a felügyeleti jogszabályokat, megerősítette az eszközrendszert. Emellett nem hagyta magukra a károsultakat sem: 30 millió forintig kártalanítást kapnak.

Azért marad még nyitott kérdés például a kárrendezési alap kapcsán.

Két helyről kapnak, kaptak kártérítést az érintettek. A Befektetővédelmi Alap (Beva) fejenként 6 millió forintig már kifizette a károsultakat – összesen 87 milliárd forint értékben –, de ez a kártérítés csak az ellopott kötvények után járhatott. A valódi, el nem lopott kötvények után a Beva nem fizethetett. A kártalanítási törvény kimondta azt is, hogy az érintettek a ténylegesen meglévő kötvényeik után is kaphatnak kártalanítást egy másik alapból, de az Alkotmánybíróság (AB) döntése szerint csak a kapott hozamok levonásával. Jogértelmezési probléma, hogy a törvény célja szerint csak a ténylegesen megkapott hozamot kell levonni, ám a normaszöveg szó szerinti értelmezését alapul véve a kárrendezési alap a kötvényenként elszámolt teljes hozamot levonta, akkor is, ha egyébként az ügyfél ekkora hasznot nem realizált, mivel névérték felett vásárolta a kötvényt. Az MNB álláspontja szerint ez utóbbi számítási mód ellentétes a törvény céljával, és az AB szabta kereteken is túlmutat, ezért kezdeményeztük az alapnál ennek a felülvizsgálatát. Tudomásom szerint a jogalkotó hamarosan, a károsultak számára megnyugtatóan rendezi ezt a kérdést. A kárrendezési alapból körülbelül 46 milliárd forintot fizetnek ki.

Tart még a befektetési szolgáltatók piacán a botrány okozta sokk?

Ilyen sok közvetlenül az ügyek kirobbanását követően sem volt. Némi visszaesést, átrendeződést lehetett tapasztalni 1-2 hónapig, de ma már a befektetési szolgáltatók által kezelt értékpapír-állomány piaci értéke 2000 milliárd forinttal meg is haladja a tavalyi év eleji számokat. Ugyan ezek az ügyek megrázták a terület szereplőit, és a bizalom meginoghatott, de stabilitási kockázat nem merült fel, a szektor kezelt vagyona ma csaknem 26 000 milliárd forint, ehhez képest a károkozással érintett cégek volumene az 1 százalékot sem érte el.

Hogyan állnak a vizsgálatok a befektetési vállalkozásoknál? Kimondható, hogy biztonságos a hazai brókerpiac?

Két cég kivételével az összes célvizsgálatot lezártuk, és e két társaság is 1-2 héten belül kézhez kapja határozatunkat. A vizsgálatok során újabb visszaélést, ügyfelek vagyonának eltüntetését nem állapítottuk meg. E tekintetben tehát a piac biztonságos. A befektetési vállalkozások egy részének viszont komolyan változtatnia kell: sokkal szabályozottabban, átláthatóbban kell működniük. Ügyfélpénzt csak steril környezetben szabad kezelni, ezt ki fogjuk kényszeríteni. Nem fogadható el például, hogy egy bróker cég részben feketén fizeti alkalmazottait vagy nem tesz eleget a pénzmosás megelőzését célzó előírásoknak. Ha a jogszabály a saját pénzeszközök és az ügyfélpénzek teljes elkülönítését írja elő, ezt nem lehet elnagyoltan kezelni.

Kizárható, hogy ismét előforduljon komolyabb visszaélés?

Nem lehet folyamatos felügyeleti jelenlét minden egyes tranzakciónál. Ráadásul a kontroll a hármas védelmi vonalból csak az egyik: a tulajdonosi és vállalatirányítási mellett a könyvvizsgálói kontrollnak is jelentős szerepe van. Olyan szándékos bűncselekménynél, ahol a tulajdonos ügyvezető az elkövető, utóbbi kontrollok nem működnek. Bűncselekmény elkövetését teljesen kizárni sosem lehet felelősséggel, de a megújított és jogszabályokkal megerősített felügyelet mellett az elkövetés esélye jelentősen csökkent. Komoly visszatartó erő az idén januártól működő egyéni számlalekérdezési lehetőség, aminek segítségével az értékpapírszámla tulajdonosai az MNB honlapján meggyőződhetnek arról, hogy a szolgáltató az MNB felé ugyanazt az adatot közölte-e, mint a számára kiállított havi számlakivonatban.

Az ügyfelek élnek ezzel a lehetőséggel?

Igen, és hónapról hónapra egyre többen. Persze az ideális az lenne, ha minden értékpapírszámla-tulajdonos minden hónapban szánna erre két percet, hiszen ez a saját és a befektetőtársai biztonságát is szolgálja. Ettől még azért messze vagyunk. A jövőben elképzelhetőnek tartom azt is, hogy egy esetleges visszaélés esetén a kártalanítást ahhoz a feltételhez kösse a jogalkotó, hogy az ügyfél a biztonságát növelő lekérdezéssel évente legalább néhányszor él.

Személyes adatok is az MNB birtokába jutnak így? Milyen vizsgálatok kapcsolódnak a lekérdezésekhez?

Teljesen anonim a rendszer. Alapvetően két fő ellenőrzési funkciója van az MNB szempontjából: egyrészt hónapról hónapra összevetjük a szolgáltatóktól így kapott analitikát a Keler nyilvántartásával, azaz megvizsgáljuk, hogy a bróker cég valóban rendelkezik-e az ügyfelek felé kimutatott értékpapírokkal. Másrészt az esetleges eltérések jelzése az ügyfelektől fontos vizsgálati szempont. Jelenleg több szolgáltatónál ellenőrizzük, hogy a lekérdezéshez szükséges azonosító szám és tájékoztatás, valamint a havi egyenlegközlők

és a lekérdezéshez szükséges PIN-kód megküldése szabályosan megtörtént-e. Hiányosságot egyelőre nem tártunk fel.

Lehet-e az ügyfeleknek a jövőben önálló Keler-alszámlájuk?

Ezen konstrukció jogi szabályozásán dolgozunk. A brókerügyek nyomozásának lezárultával a Legfőbb Ügyészség egyik legfontosabb következtetése éppen az volt, hogy szükséges a névre szóló Keler-alszámlák biztosítása. A konstrukció alapos átgondolást igényel, hogy ne lassítsa, ne akadályozza a tőkepiaci tranzakciókat. Megtaláljuk a megfelelő megoldást, és konkrét javaslatot fogunk tenni a jogalkotónak.

Magyar Nemzeti Bank